

Використана література:

1. Акофф Р. Л. Планирование будущего корпорации /Р. Л. Акофф [пер. с англ.]. – СПб.: Питер, 2002. – 512 с.
2. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. / И. Ансофф. – СПб.: Питер, 1999. – 416 с.
3. Владимирова Л. Стратегическое планирование бизнеса: с чего начать / Л. Владимирова // Менеджмент и менеджер. – 2007. – № 7-8. – С. 4-8.
4. Воробьев П. Бюджетирование производственных предприятий (опыт разработки и внедрения) / П. Воробьев, Ф. Земеров // Проблемы теории и практики управления. – 2009. – №6. – С.112-118.
5. Глушаков В. Е. Стратегический менеджмент: Учебное пособие / В. Е. Глушаков. – Минск: “Экоперспектива”, 2010. – 167 с.
6. Кириченко О.А. Менеджмент ЗЕД / О. А. Кириченко [Навч. посіб. – 3-те вид., перероб. і доп.] – К.: Знання-Прес, 2004. – 684 с.
7. Кутідзе Л. С. Роль стратегічного маркетингу у формуванні експортного потенціалу регіону. / Л.В. Кутідзе // Вісник НУ “Львівська політехніка”: Логістика. – 2003. – № 472. – С. 103-108.
8. Міжнародний менеджмент. навч. посіб. / За редакцією проф. І. О. Піддубного: 2-е вид., стереотип. – Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2006. – 252 с.
9. Оберемчук В. Ф. Стратегія підприємств / В. Ф. Оберемчук. – К.: МАУП, 2009. – 128 с.
10. Пастухова В. В. Стратегічне управління підприємством: філософія, політика, ефективність: Монографія / В. В. Пастухова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 302 с.
10. Lorange P. Strategic Planning Systems for Growth in Smaller to Medium-Sized Corporations: Diagnosys and Design / P. Lorange. – World Public Library Association – 2006. – 328 p.
12. Venkatraman N. Modeling the Effectiveness of a Strategic Planning System / N. Venkatraman, Vasudevan Ramanuiam. – World Public Library Association. – 2007. – 215p.

Обґрунтування принципів моніторингу стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад

*Бойченко Е.Б., д.е.н., доцент, старший науковий співробітник Інституту економіко-правових досліджень НАН України,
e-mail: boychenko-elina@ukr.net*

*Попова І.А., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Національного фармацевтичного університету*

Дроботенко Я.М., аспірант Інституту економіко-правових досліджень НАН України

Для досягнення змін та забезпечення розвитку об'єднаної територіальної громади недостатньо створити стратегію та узгодити цілі, і навіть недостатньо визначити способи та шляхи їх досягнення. Важливим елементом цього процесу є проведення процедури моніторингу та контролю за змінами показників стратегічного розвитку.

У попередніх дослідженнях доведено, що сутність організації моніторингу об'єднаних територіальних громад зводиться до формування стандартної моделі системи

спостереження, збору, обробки та подання науково-обґрунтованої інформації, що характеризує стан розвитку соціально-економічної сфери території. Організація моніторингу розвитку об'єднаних територіальних громад полягає у розробці концепції та методики цього дослідження.

Слід зауважити, що на етапі розробки Стратегії розвитку об'єднаних територіальних громад визначається механізм його реалізації.

Важливим є те, що оцінка розвитку об'єднаних територіальних громад у відповідності до затвердженої Стратегії неможлива без моніторингу.

Моніторинг розвитку об'єднаних територіальних громад базується на індикаторах, тобто встановлених показниках та визначених даних.

З точки зору методичних засад проведення моніторингу розвитку об'єднаних територіальних громад доцільно перелічити його види:

1. Моніторинг ситуації, суть якого стосується оцінки визнання факту змін чи їх відсутності щодо умов та стану розвитку об'єднаних територіальних громад (загальні тенденції соціально-економічного розвитку, змін чисельності населення, ринку праці, у доходах населення тощо).

2. Моніторинг процесу, який полягає у спостереженні за виконання цілей реалізації стратегії, оцінки успішності впровадження планів, досягнення проміжних результатів.

Для того, щоб моніторинг розвитку об'єднаних територіальних громад виявився успішним, його проведення повинне здійснюватися відповідно до наступних принципів:

- принцип цільової спрямованості. Сутність його полягає в нерозривності загальних цілей моніторингу; вимагає чіткої постановки мети та завдань дослідження, враховуючи реальне інформаційне забезпечення цього процесу. Відповідно до цього принципу, кожен етап моніторингу, повинен мати конкретне цільове спрямування – мету, завдання, теоретико-методичну базу дослідження. Отже, використання даного принципу при формуванні механізму моніторингу дозволяє забезпечити цільовий характер дослідження, що означає врахування окремих цілей;

- принцип наукової обґрунтованості. Передбачає наукове обґрунтування процесу моніторингу з урахуванням діалектики, системи законів і чинників економічного та соціального розвитку, використання сучасних методів пізнання економічних та соціальних явищ і процесів, обґрунтування прогнозів та управлінських рішень. Наукове обґрунтування повинно враховувати також закономірності розвитку об'єднаної територіальної громади. Важливим є той факт, що науково обґрунтованими повинні бути не тільки методи та інструментарій, але й врахування при їх виборі тенденцій і закономірностей економічного та соціального розвитку території. За цим принципом передбачається використання лише достовірної інформації про стан об'єкта дослідження. Тільки на цих засадах можливо отримати науково обґрунтовані результати моніторингу;

- принцип об'єктивності. Сутність його виявляється у зобов'язанні об'єктивності дослідження закономірностей розвитку об'єднаних територіальних громад, з метою формування обґрунтованих висновків та обов'язковим винятком суб'єктивної точки зору. Це означає, що розробка моніторингу повинна ґрунтуватися на визнанні того, що процеси та явища, що відбуваються, пізнаються як частина об'єктивної реальності. Вимогами об'єктивності сучасними вченими вважаються обґрунтованість, точність, достовірність, надійність, аргументованість. Цей принцип вимагає здійснення дослідження існуючих процесів та явищ із урахуванням чинників впливу на їх розвиток;

- принцип адаптивності, який полягає в здатності механізму моніторингу пристосовуватися до змін, які виникають, та інтенсивності їх впливу. Відповідно до цього механізм моніторингу повинен передбачати здатність трансформуватися до змін, які відбуваються, тобто володіти високою гнучкістю, що дозволяє швидко змінювати завдання моніторингу, методи, інструментарій тощо. Отже, використання цього принципу при побудові механізму моніторингу забезпечує гнучкість та адаптивність його елементів;

- принцип єдиного інформаційного простору полягає в забезпеченні дотримання відповідних регламентів оформлення та надання даних, документів. За такого підходу виконання завдань моніторингу ускладнюється й затримується через низьку оперативність надання та отримання актуальної на поточний момент інформації. Одним із рішень у даному випадку є використання концепції єдиного інформаційного простору, яка полягає у створенні сукупності інформаційних масивів, що складаються із баз і банків даних, технологій їх ведення та використання, інформаційно-телекомунікаційних систем і мереж, що функціонують на основі єдиних принципів і за загальними правилами. Отже, використання даного принципу дозволить забезпечити сумісність різних інформаційних компонент системи моніторингу, адаптивного управління, а також використання нових джерел даних;

- принцип зворотного зв'язку забезпечує порівняння отриманих результатів дослідження з запланованими показниками, прийнятними для даної території, згідно з яким вони повинні бути попередньо приведені до адекватної форми вимірювання, порівнянного вигляду. На підставі зіставлення показників за відповідний період дослідження відбувається визначення напрямку тренда, тобто спрямованістю зміни показників, що визначається шляхом обробки звітних, статистичних даних, і встановлення на цій основі тенденції зростання або спаду. Цей принцип є одним із основних при формуванні механізму моніторингу;

- принцип доцільності пов'язаний із тим, що інструментарій моніторингу може бути досить великим і містити велику кількість показників, які найчастіше дублюють один одного. Цим обумовлено необхідність застосування принципу розумної достатності використання методів моніторингу. Суть принципу є надзвичайно простою: для цілей моніторингу варто використовувати тільки ті показники, які є інформаційною основою для прийняття управлінських рішень;

- принцип часової узгодженості. Сутність його виявляється при розгляді часового аспекту моніторингу розвитку об'єднаної територіальної громади. Згідно з цим принципом, процедура моніторингу повинна здійснюватися відповідно до певного часового регламенту. Отже, доцільним є визначення періоду дослідження, який стає обов'язковим при здійсненні моніторингу розвитку об'єднаної територіальної громади;

- принцип закінченості. Сутність його полягає в отриманні результатів відповідно до поставленої мети та завдань моніторингу.

Висновки. Обґрунтовано, що до завдань моніторингу розвитку об'єднаних територіальних громад віднесені наступні: визначення рівня успішності стратегії розвитку; виявлення проблем на ранніх стадіях реалізації стратегії; визначити, наскільки успішно вдається досягти заздалегідь намічених цілей; провести коригування планів дій стратегії; перевірити ефективність нових ідей при реалізації стратегії; визначити найкращий варіант оперативної програми; довести необхідність подальшого фінансування проекту.

Для того, щоб моніторинг розвитку об'єднаних територіальних громад виявився успішним, його проведення повинне здійснюватися відповідно до наступних

принципів: цільової спрямованості, наукової обґрунтованості, об'єктивності, адаптивності, єдиного інформаційного простору, зворотного зв'язку, доцільності, часової узгодженості та закінченості.

Використана література:

1. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 8 грудня 2017 р. Міністерство регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://old.decentralization.gov.ua/pics/attachments/MonitoringDec_10.12.2017.pdf

Теоретичні аспекти розвитку стратегії технічного розвитку підприємства

Босенко І.Г., здобувач вищої освіти 7 курсу спеціальності 073 «Менеджмент»

Харківського національного університету

міського господарства імені О. М. Бекетова

*Науковий керівник: **Калашнікова Х.І.**, к.е.н., доцент кафедри менеджменту і публічного адміністрування Харківський національний університет міського*

господарства імені О. М. Бекетова

kristall0311@gmail.com

Технічний розвиток як об'єкт організаційно-економічного управління охоплює різноманітні форми, які відображають відповідні стадії процесу розвитку виробничого потенціалу і забезпечувати просте та розширене відтворення основних фондів підприємства. Із сукупності форм технічного розвитку доцільно виділити такі, які характеризують, з одного боку, підтримку техніко-технологічної бази, а з іншого - її безпосередній розвиток через удосконалення та нарощення виробництва.

При централізованому управлінні економікою формування стратегії технічного розвитку підприємства було прерогативою галузевого міністерства, а науково-технічної політики - центральних органів управління. Підприємство було обмежено навіть в виборі тактики розвитку - у нього практично не було можливості самостійно формувати структуру асортименту продукції, вибирати тип технологічного обладнання, і його постачальника, пред'являти до нього вимоги і т.п. В умовах централізованого розподілу ресурсів і практики надання підприємствам права вирішувати лише обмежені поточні оперативні-тактичні завдання їх спроби виходу на довгострокові стратегічні орієнтири, як правило, наштовхувалися на внутрішні і зовнішні перешкоди.

З переходом нашої країни до ринкової економіки механізми управління, сформовані для планової економіки, перестали діяти. За ринковими принципами господарювання підприємства надають широкі можливості самостійного вибору на свій страх і ризик того або іншого напрямку розвитку і відповідного використання будь-якого комплексу методів управління своєю діяльністю. Однак ефективність їх діяльності в ринковій економіці, здатність витримувати конкуренцію в порівнянні з аналогічними об'єктами на даному ринку, реалізація стратегії лідерства в скороченні виробничих витрат, економічно вигідні масштаби виробництва вимагають енергійної боротьби. Успіх в ній забезпечується випуском нової продукції високої якості, скороченням витрат на неї гнучкістю реакції на поведінку споживачів.